

Warszawa, 27 czerwca 2023 roku

Sz. P. prof. dr hab. Piotr Gliński
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Sz. P. Waldemar Buda
Minister Rozwoju i Technologii

Szanowni Panowie Ministrowie,

W nawiązaniu do pisma z dnia 12 lipca 2022 roku (sygnatura: DPAiF-WA.552.33.2022.MS), w którym wyraziliście Państwo chęć dokonania zmian w przepisach dotyczących prawa autorskiego w zakresie znacznego złagodzenia rygorystyki art. 53 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, co najmniej w odniesieniu do branży informatycznej, poniżej przedstawiamy szczegółowe uzasadnienie naszego stanowiska w niniejszej kwestii wraz z propozycją zmiany w przepisach.

Nie ulega wątpliwości, że pandemia COVID-19 przyspieszyła wiele procesów, które co prawda już w gospodarce zachodziły, jednak wydarzenia, które nastąpiły po marcu 2020 roku nabrały szczególnego tempa. Jednym z nich jest cyfryzacja. Konieczność pozostawania w domach spowodowała wzrost popularności pracy zdalnej, czy zwiększenie nacisku na digitalizację usług publicznych, ale szerzej pojmowana cyfryzacja nie ominęła również biznesu. Wiele firm z dnia na dzień przystosowało się do wykorzystywania środków komunikacji i dokonywania czynności prawnych – na odległość. Pominąwszy rosnącą popularność rozmaitych narzędzi do wideokonferencji, uwagę zwraca choćby wzrastająca liczba użytkowników rozwiązań takich jak profil zaufany, czy kwalifikowany podpis elektroniczny.

Dziś widzimy, że wskazane wyżej zmiany mają charakter trwały. Nie jest to zatem wyłącznie efekt pandemii, lecz kierunek obrany z uwagi na korzyści wynikające z cyfryzacji – mierzone w różnych wymiarach, m.in. czasu, pieniędzy, czy wygody. Niestety, w niektórych aktach prawnych wciąż zakorzenione pozostają regulacje nieprzystające do nowej rzeczywistości. Przykładem może być choćby art. 53 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, wskazujący że umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności. Warto zaznaczyć, że tego rodzaju umowy zawierane są nie tylko przez (tradycyjnie kojarzonych z prawami autorskimi) artystów i wykonawców utworów, lecz również – w ramach umów licencyjnych wyłącznych – przez przedstawicieli sektora IT. Co najmniej zatem w odniesieniu do tych ostatnich, uwzględniając rynkowe realia i specyfikę branży, konieczność zawierania tego typu kontraktów w formie pisemnej pod rygorem nieważności, wydaje się być nieuzasadnioną i nadmierną restrykcją.

W piśmie z dnia 30 marca br. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wskazał, iż nie widzi przeciwwskazań do ewentualnego wprowadzenia postulowanych zmian wyłącznie w

odniesieniu do umów dotyczących programów komputerowych, a w przypadku przedstawienia konkretnych propozycji przez organizacje reprezentatywne dla sektora IT Minister rozważy podjęcie inicjatywy legislacyjnej w tym zakresie.

Wziąwszy powyższe pod uwagę, reprezentując głos wielu małych i średnich firm z sektora IT zrzeszonych w podpisanych pod niniejszym pismem organizacjach, zwracamy się do Panów Ministrów z apelem o podjęcie inicjatywy regulacyjnej w zakresie znacznego złagodzenia rygoryzmu art. 53 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, co najmniej w odniesieniu do branży informatycznej.

Dostrzegamy kilka alternatywnych możliwości rozwiązania tego problemu – od zastrzeżenia formy umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych dla celów dowodowych w miejsce obowiązującego rygoru bezwzględnej nieważności, po zastrzeżenie, pod rygorem nieważności, formy dokumentowej zamiast pisemnej. To ostatnie rozwiązanie umożliwiłoby zawieranie tego rodzaju umów znacznie łatwiej, poprzez każdy nośnik informacji umożliwiający ustalenie kto składa oświadczenie woli i jaka jest jego treść.

Rozwiązanie to byłoby dedykowane specyficznej kategorii utworów, jakimi są programy komputerowe. Takie cechy programów komputerowych, jak kapitałochłonność czy złożoność wewnętrzna przejawiająca się m.in. w równoległej pracy większej ilości osób, która to praca przewiduje różne zaangażowanie tych osób, a nawet kontynuowanie pracy poprzedników wymagają od przedsiębiorców szczególnej troski o aspekt prawnoautorski ich działalności.

Warto pamiętać i o tym, że znakomita większość twórców programów komputerowych realizuje się w modelu jednoosobowej działalności gospodarczych¹, co oznacza, że relacja między twórcą programu komputerowego, a firmą z branży IT opiera się o rozwiązania B2B. Również ten element przemawia za tym, aby przychylnie odnieść się do proponowanej zmiany, skoro stojąca za aktualną treścią art. 53 ustawy potrzeba ochrony twórcy, który nie jest profesjonalistą nie ma tu podobnego znaczenia.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że brzmienie przepisów o formie przejścia praw było przyjmowane w 1994 roku, gdy nie można było sobie wyobrazić transgranicznego obrotu tymi prawami, a tym bardziej prawami do utworów stanowiących programy komputerowe. Obecne przepisy są bardziej restrykcyjne niż te obowiązujące wcześniej. Przepisy ustaw z 1926 i 1952 roku nie wymagały dla przeniesienia praw i udzielenia licencji formy pisemnej pod rygorem nieważności. Przepisy te są również dużo bardziej restrykcyjne niż regulacje obowiązujące w państwach europejskich, czy Stanach Zjednoczonych, Australii i Azji.

W Niemczech autor nie może całkowicie przenieść swoich praw autorskich, lecz może udzielić osobom trzecim praw (licencji) do korzystania z utworu i/lub jego eksploatacji. Udzielenie takich praw nie podlega żadnym wymogom formalnym, o ile dotyczy tylko takich sposobów korzystania z utworu, które są znane w momencie przeniesienia praw. Przeniesienie praw do korzystania z utworu na nieznaną rodzaje korzystania wymaga zawarcia umowy w formie pisemnej, ale nawet w tym przypadku wymóg formy pisemnej jest

¹ <https://itwiz.pl/rosnie-liczba-jednoosobowych-firm-it-w-2020-roku-bylo-ich-w-polsce-ponad-112-tys/> (dostęp 08.05.2023 r.)

zasadniczo spełniony, jeśli m. in. umowa zostanie zawarta w formie elektronicznej zgodnie z niemiecką ustawą o podpisie elektronicznym (Signaturgesetz).

Kolejnym państwem, które dostosowało swoje uregulowania do czasów postępującej cyfryzacji są Włochy. Właściciel prawa autorskiego jest jedynym podmiotem uprawnionym do przeniesienia na inny podmiot prawa do korzystania i reprodukcji swojego utworu w drodze licencji. Autor pozostaje więc zawsze "ojcem" dzieła, a jego prawa autorskie wygasają z końcem siedemdziesiątego roku po śmierci autora. We Włoszech w pełni akceptowalne jest finalizowanie licencji na korzystanie z praw autorskich poprzez skan podpisanych dokumentów. Nie jest zatem konieczne podpisywanie tego samego egzemplarza umowy na papierze, aby była ona ważna.

Równie postępowe są uregulowania w Szwajcarii. Zgodnie z art. 11 Szwajcarskiego Kodeksu Zobowiązań, ważność umowy nie jest uzależniona od zachowania szczególnej formy, chyba że ustawa przewiduje szczególną formę. W prawie szwajcarskim kwestię praw autorskich reguluje odrębna ustawa. Prawa autorskie są zbywalne i mogą być dziedziczone. Cesja taka nie podlega wymogom formalnym. Żadna forma pisemna nie jest wymagana do ważności przeniesienia praw autorskich, wystarczy forma ustna a nawet milcząca. Przeniesienie prawa wynikającego z prawa autorskiego nie obejmuje innych praw częściowych chyba, że co innego zostało uzgodnione.

Podobne regulacje znajdujemy niemal na całym świecie. Taka sytuacja powoduje, że polskie firmy współpracujące z przedsiębiorcami z całego świata spotykają się ze zdziwieniem albo zaniepokojeniem, gdy wymagają od swoich kontrahentów wymiany papierowych egzemplarzy dokumentów umów. Z jednej strony jest to ewidentna bariera w obrocie handlowym z zagranicą. Z drugiej strony polskie firmy mogą być już w chwili zawierania umowy postrzegane jako anachroniczne. Postulowana regulacja zwiększy zatem konkurencyjność Polski i polskich przedsiębiorstw poprzez zmniejszenie formalności obrotu i przybliżenie otoczenia prawnego polskich firm do tego, w którym działają ich konkurenci w innych krajach.

Mając na uwadze powyższą argumentację, składamy propozycje sformułowania odpowiednich uregulowań. Należałoby wprowadzić nowy przepis prawny do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W konsekwencji art. 74 wyżej wymienionej ustawy zawierałby ust. 5 o następującym brzmieniu: *"Umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych do programu komputerowego oraz umowa licencyjna wyłączna dotycząca programu komputerowego wymaga zachowania formy dokumentowej lub elektronicznej"*. Dodatkowo należałoby zmienić brzmienie art. 77 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez uwzględnienie w wyłączeniach art. 53 oraz art. 67 ust. 5. W konsekwencji wyżej wymieniony przepis prawny zyskałby następujące brzmienie: *"Do programów komputerowych nie stosuje się przepisów art. 16 pkt 3-5, art. 20, art. 23, art. 23(1), art. 27, art. 28, art. 33(2)-33(5), art. 49 ust. 2, art. 53, art. 56, art. 60, art. 62 i art. 67 ust. 5"*.

Obniżenie wymogu formy prawnej dla czynności przeniesienia autorskich praw majątkowych skutkować będzie w naszej ocenie możliwością zmniejszenia wysiłków kładzionych na przestrzeganiu prawnoautorskiego aspektu działalności, a to skutkować będzie polepszeniem konkurencyjności polskich przedsiębiorców z sektora IT.

W ramach przypomnienia, pragniemy zwrócić uwagę, iż SoDA powstała w 2018 roku, jest bardzo dynamiczną organizacją branżową, która już dziś zrzesza ponad 200 pracodawców z branży IT. Firmy te zatrudniają ponad 50 000 specjalistów IT, a w 2022 roku osiągnęły łączny przychód roczny w wysokości prawie 18 mld zł. Jesteśmy największą tego typu organizacją branżową w Polsce. Naszą misją jest integracja polskiej branży IT oraz działania na rzecz jej rozwoju. Tworzymy społeczność IT, aby rozwijać networking i wymianę wiedzy pomiędzy naszymi firmami członkowskimi. Reprezentujemy ich interesy w kraju i na świecie oraz promujemy Polskę jako wiodący rynek w zakresie tworzenia oprogramowania i outsourcingu usług IT na arenie międzynarodowej.

Stowarzyszenie ITCorner jest natomiast największym polskim stowarzyszeniem właścicieli firm IT. Jest organizacją zrzeszającą ponad dwustu właścicieli małych, średnich i dużych firm IT, w tym wielu firm rodzinnych. Członkami Stowarzyszenia są wyłącznie spółki z polskim kapitałem. ITCorner istnieje od 2014 roku i od ponad dekady wspiera członków w integracji, wymianie wiedzy i doświadczenia, pomagając im wpływać na otoczenie w sposób społecznie odpowiedzialny.

Klaster ICT Pomorze Zachodnie jest organizacją non-profit i aktywnie działa na rzecz branży IT w województwie zachodniopomorskim. Stowarzyszenie zostało oficjalnie powołane w 2011 roku. Wspiera miasto Szczecin w rozwoju gospodarczym a także dba o promocję regionu i firm z branży IT. Działa na rzecz zwiększania atrakcyjności Pomorza Zachodniego dla pracowników, inwestorów oraz przedsiębiorców lokalnych i studentów. Rozwija kontakty z firmami oraz z instytucjami, inicjując współpracę i nowe projekty biznesowe. Członkowie organizacji prowadzą działalność w różnych sektorach branży informatycznej: oprogramowania, multimediiów, sieci telekomunikacyjnych, outsourcingu IT, itd. – co tworzy dla wielu firm z regionu szerokie możliwości nawiązywania kontaktów biznesowych.

Polskie Towarzystwo Informatyczne (PTI) to najstarsza polska organizacja, która zrzesza profesjonalistów z branży informatycznej. Działa na rzecz środowiska, a także otoczenia społecznego i gospodarczego. Organizuje także szereg konferencji, spotkań i warsztatów tematycznych, mających na celu podnoszenie kompetencji oraz integrację specjalistów IT. Działa również na rzecz zwiększenia ogólnych umiejętności cyfrowych w społeczeństwie oraz wspiera edukację informatyczną w szkołach.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) jest platformą firm działających na rzecz cyfrowej transformacji gospodarki i modernizacji państwa. Członkowie reprezentują pełne spektrum wielkości firm od czołowych graczy na rynku po MŚP. Misją izby jest współtworzenie fundamentów cyfrowego rozwoju. PIIT reprezentuje interesy gospodarcze firm przemysłu teleinformatycznego realizujących światowej klasy cyfrowe produkty i usługi. Pracuje na rzecz dobrych regulacji i procedur, które umożliwiają cyfrowy rozwój i modernizację Państwa, przy zachowaniu zasad swobody gospodarczej. Promuje kompetencje, procesy oraz dobre praktyki wspierające cyfrową transformację oraz upowszechnianie społecznie korzystnych innowacji.

Mamy nadzieję, że Panowie Ministrowie przychylią się do naszej argumentacji i podejmą działania w zakresie wprowadzenia tej – niewielkiej przecież, lecz znacznie ułatwiającej życie wielu przedsiębiorcom z sektora IT – zmiany do polskiego porządku prawnego. W

razie konieczności dodatkowych wyjaśnień, pozostajemy do dyspozycji zarówno na potrzeby ewentualnego spotkania bezpośredniego, jak i roboczego kontaktu w sprawie.

Z poważaniem,

DocuSigned by:
Bartosz Majewski
BF3169D3BB0C402...

Bartosz Majewski
Prezes Prezydium SoDA
w imieniu Organizacji Pracodawców Usług IT
(Software Development Association Poland -
SoDA)

DocuSigned by:
Michał Jackowski
6779546C62F24A1...

Michał Jackowski
Członek Zarządu Stowarzyszenia IT Corner
w imieniu Stowarzyszenia ITCorner

DocuSigned by:
Marcin Kaczmarek
9FFAB05B8726451...

Marcin Kaczmarek
Prezes Stowarzyszenia Klaster ICT Pomorze
Zachodnie
w imieniu Stowarzyszenia Klaster ICT Pomorze
Zachodnie

DocuSigned by:
Wiesław Paluszyński
20DC7BA751244AD...

Wiesław Paluszyński
Prezes PTI
w imieniu Polskiego Towarzystwa
Informatycznego (PTI)

DocuSigned by:
Andrzej Dulka
F7225C40908D4DD...

Andrzej Dulka
Prezes PIIT
w imieniu Polskiej Izby Informatyki i
Telekomunikacji (PIIT)